

danje (bas) s prvim basom. V nekaterih pesmih je dal prireditelj basu celo precej samostojen postop, n. pr. „Tam za laškim gričem“, „Oj ta soldaški boben“ itd. Ravno koračnice pa s tem le pridobe na živahnosti. Osobito v zadnji pesmi je drugi bas nekoliko težji, pa jako značilen, ker posnema žalostni glas mrtvaškega zvona. — Drugi del obsega 7 znanih umetnih vojaških zborov: Za dom med bojni grom, Slovo in Novinci skladatelja Volariča, Cesarsko, Naprej zastava Slave itd. — Delo je autografirano, jako lepo izdelano in lično vezano. Lepa zbirka bo dobrodošla vsem, ki ljubijo glasbo, pevskim društvom, šolam, v sedanjem času pa tudi vsem bojevnikom v prostih uricah, zlasti pri stražni službi, v bolnicah, toplicah itd.

Dr. R. K.

»Archiv für slavische Philologie« prinaša v 3. in 4. zvezku 36. letnika bogato gradivo iz slovanske filologije. N. van Wijk, prvi profesor slavist na Nizozemskem, ima v tem dvojnatem zvezku dva članka: o sekundarni rastoči intonaciji v slovanskih jezikih in o končnicah -ę in -ě v ak. pl. -jo debel in gen. sing., nom. in ak. pl. -jā debel. — Abicht dokazuje, da so se stari slovanski prevajalci grških cerkvenih pesmi trudili v prevodu ohraniti isto število zlogov v posameznih verzih, kar Jagić zanikava. — Dejanović piše o prevodih Gledjeviča, Matić o postanku Relkovičevega „Satira“. Páta priobčuje in komentira nove prispevke k češki korespondenci Stanka Vraza. Oštir ima etimološke razlage štirih slovanskih besed. To je samo kos poslanega članka, ki ga je pisatelj umaknil, ki pa ga je Jagić, ker je bil že stavljen, vendar priobčil „zur Charakteristik der Kombinationsgabe des wissensreichen jugendlichen Verfassers eines Slovenen,“ kakor pravi v opazki pod črto. Ramovš razlaga etimologijo slovenskih besed sraga, tvor, ubogati, Trubarjevih besed „Joug“, „plumbart“, „okorneti“; govori o prehodu d > r v slovenščini in analizira pripovedko o Krsniku (Pajek, Črtice str. 79), pri čemer poda etimologijo slovenske besede Trota¹.

Med mnogimi ocenami in referati treba posebno opozoriti na kritiko knjige generala Czerliena „Auf Slavischen Spuren“. Iz te kritike se vidi, da imata referent (in Jagić) o zmašilu tega hrvaškega „Žunkoviča“ drugačno mnenje, ko Florschütz, ki je v poskusni poli „Biografskega rječnika“, izdanega od zagrebške akademije, napisal biografijo Czerliena. Ta biografija je nov dokaz, da postaja zagrebška akademija — vedi Bog, kaj. Akademije se znanstveni inštituti in ne torišče za omejeno zelotstvo (pa naj se skriva tudi za papežev hrbet), niti za lažno znanost, ki se skriva za rodoljubno, slovansko masko. —

Dolga je vrsta nekrologov, iz katerih bolj ali manj jasno odseva politična in duševna zgodovina slovanskih narodov v zadnjih petdesetih letih. Umrli je Pavić (* 29. 3. 1844, † 11. 2. 1914), o katerem je znanost komaj še vedela, da živi. Dr. Anna Croiset van der Kop (* 3. 12. 1859, † 18. 4. 1914) je s svojim znanstvenim delom in s svojo energijo dosegla, da se je na Nizozemskem ustanovila stolica za slovansko filologijo. Prvi profesor sicer ni mogla postati, toda za slavistiko na Nizozemskem si je pridobila trajne zasluge. V Skerliču (* 8. 8. 1877, † 15. 5. 1914) so Srbi izgubili znamenitega učenjaka in politika, ki se je posebno trudil, izenačiti srbski in hrvaški književni jezik. Tadija Smičiklas (* 1. 10. 1843 pri Žumberku, † 8. 6. 1914) je bil neumorno delavni predsednik Jugoslovanske akademije; D. A. Ichčiev († 13. 3. 1914) je posvetil svoje delo turškim spome-

¹ O Ramovševi razlagi „Trota“ primeri pr. pombe J. Polívke v „Národopisnem věstniku českoslovanskem“ (V Praze 1916), XI. letnik, str. 237.

nikom za zgodovino Balkana od 14.—19. stoletja. Jaromir Čelakovský (* 21. 3. 1846), znani češki zgodovinar prava, je umrl 16. 10. 1914. Stojan Novaković (* 1. 11. 1842, † 18. 2. 1915) je dolga leta vodil med Srbi znanost in politiko. V. I. Lamanskij (* 1833, † 19. 11. 1914) je bil eden zadnjih zastopnikov one generacije ruskih učenjakov, ki so poleg jezika in slovstva raznih slovanskih narodov v enaki meri gojili tudi njih zgodovino in narodopisje. Poleg tega je bil še neizmerno delaven publicist. Neumorno je deloval celih šestdeset let, zato je število njegovih del in razprav veliko, ravno tako različna pa tudi njih vrednost in ocena. Lamanskij je bil zastopnik one slavjanofilske struje, ki je delala na to, da bi se ruščina med drugimi Slovani uvedla kot diplomatski jezik. Vrsto nekrologov zaključuje simpatično pisan članek urednika Archiva o Luki Pintarju.

Vojne razmere, ki odsevajo marsikje iz srede znanstvenih gramatičnih člankov (sedaj je skoro nemogoče, dobiti iz tujih dežel znanstveno literaturo), so krive, da Archiv ni mogel prinesiti nekrologov Fortunatova, Korša in Kalužniackega. Iste razmere so tudi krive, da bo moral Archiv izhajati v daljših nedoločenih presledkih.

Dr. J. A. Glonar.

Die slavische Volksseele. — Pod tem naslovom sta izšla v publikaciji „Schriften zum Verständnis der Völker“ (Eugen Diederichs, Jena 1916) dva spisa: urednik Karl Nötzel je napisal študijo o ruskem ljudstvu (str. 1—38), Barwinski pa o Ukrajincih v svitu njih poezije, kjer razpravlja o dumah in Ševčenku (str. 39—67). Vso pozornost zasluži pač Nötzlov spis; zakaj pisatelj si je s svojim skoro 20letnim bivanjem med ruskim ljudstvom pridobil upravičenost, da uvažujemo njegovo sodbo, spopolnjeno iz spisov treh največjih ruskih mož: Dostojevskega, Solovjeva in Tolstega.

Jedro Nötzlovih izvajanj, pisanih v težkem slogu, bi bilo nekako sledeče: Na Ruskem sme biti kdo revež, ne da bi zato moral nehati biti človek. Ruski kmet nas uči, da so človeške napake posledica naše slabosti, ki vendar ne morejo popolnoma uničiti vsega dobrega v nas. Glavni vzrok ruske bede je lahkomiselnost, neinteresiranost ruskega ljudstva za dobrine tega sveta, celó življenje nima primerne vrednosti. Ta nevezanost pa rodi na drugi strani duševno svobodo, ki premaguje na hujše telesne muke, o čemer priča zgodovina ruskega revolucionizma. Ta nepreračunljivost in ponižnost, ki ni neposredna posledica nesvojnosti, izvirata iz ruske vernosti. Ruski človek noče gospodovati nad svojim bližnjim, ker čuti, da se ne da vladati brez greha. Tatarski jarem s svojima posledicama despotizma in nesvojnosti je postavil Ruse pred odločitev: ali umreti kot svoboden mož ali pa živeti kot suženj. In ruski človek se je odločil za hlapčevanje iz poslušnosti do Boga in zvestobe do svojcev; toda tudi v tem stanju si je znal ohraniti svojo duševno neodvisnost, ker se ni dal siliti, da bi delal krivico svojemu bližnjemu. Zato se rusko ljudstvo udaja odvisnosti, da more uiti grehu; ono ne živi v tem realnem svetu, polnem zmedenosti in nasilja, ampak si ustvarja svoj idealni svet, kjer ni gospodarjev in ne hlapcev. Odtod zajemlje moč, da prenaša trpljenje in gleda stoično smrti v obraz; odtod njegova ponižnost in pohlevnost, ker ne pozna častihlepja, ampak se vede vsem ljudem nasproti enako: ruski človek živi kot del celote in ne kot drobec brez zveze. Tu na zemlji uresničuje božje kraljestvo in sicer najprej sam pri sebi. Svojo lastno osebo zastavlja do skrajnosti brez maščevanja in nasilnosti nasproti protivniku, kar nam zlasti dokazuje zgodovina t. zv. razkola v sredi 17. stoletja. Rusi si niso dali ukazovati, kakšno razmerje naj imajo do svojega Boga. V 20letnem boju je najmanj 20.000 ljudi šlo prostovoljno v